

NORGES HØYESTERETT

Den 29. juni 2009 avsa Høyesterett dom i

HR-2009-01360-A, (sak nr. 2008/1921), straffesak, anke over dom,

I.

Den offentlige påtalemyndighet

(kst. statsadvokat Monica Furustøl)

mot

A

B

(advokat Kjell Holst Sæther)

II.

C

(advokat Erik Keiserud)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(kst. statsadvokat Monica Furustøl)

III.

D

(advokat Odd Rune Torstrup)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(kst. statsadvokat Monica Furustøl)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bruzelius**: Saken gjelder straffutmåling for ran, og reiser særlig spørsmål om det er grunnlag for samfunnsstraff.

- (2) Jæren tingrett avsa 29. februar 2008 dom mot D, C, A og B for grovt ran av en kiosk. Domsslutningen lyder for straffekravenes vedkommende:

- ”1. D, f. 28. juli 1989, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268 andre ledd jf § 267, til fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 64. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år. Varetekt kommer til fradrag med 5 dager.
2. A, f. 30. august 1989, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268 andre ledd jf § 267, til fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år. Varetekt kommer til fradrag med 5 dager.
3. C, f. 28. september 1987, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268 andre ledd jf § 267, til fengsel 1 – ett – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 64. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år. Varetekt kommer til fradrag med 3 dager.
4. C ilegges sperrefrist for førerett til førerkortpliktig motorvogn i 2 – to – år regnet fra domsavsigelse, jf. vegtrafikkloven § 24 a, andre ledd.
5. B, f. 7. mai 1988, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268 andre ledd jf § 267, til fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år. Varetekt kommer til fradrag med 3 dager.”

- (3) Alle fire anket til Gulating lagmannsrett. Ankene gjaldt bevisvurderingen under skyldspørsmålet, straffutmålingen og de borgerlige rettskravene. Ankene over de borgerlige rettskravene ble frafalt under ankeforhandlingen med unntak for utmålingen av oppreisningserstatningen til den ene av de to fornærmede. Etter at lagretten hadde svart ja på spørsmål om ranet er å anse som grovt for C og Ds vedkommende, og nei på tilsvarende spørsmål for B og As del, avsa lagmannsretten 31. oktober 2008 dom med slik domsslutning for så vidt gjelder straffekravene:

- ”1. D, f. 28. juli 1989, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268, 2. ledd jf § 267, til fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 64. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år. Varetekt kommer til fradrag med 5 – fem – dager.
2. A, f. 30. august 1989, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268, 1. ledd jf § 267, til samfunnsstraff i 355 – trehundreogfemtifem – timer, subsidiært fengsel i 1 – ett – år og med gjennomføringstid på 1 – ett – år. Ved eventuell soning av den subsidiære fengselsstraff kommer 5 – fem – dager til fradrag for utholdt varetekt.
3. C, f. 28. september 1987, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268, 2. ledd jf § 267, til fengsel i 1 – ett – år og 6 – seks – måneder, jf. straffeloven § 64. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år. Varetekt kommer til fradrag med 3 – tre – dager.
4. B, f. 7. mai 1988, dømmes for overtredelse av straffeloven § 268, 1. ledd jf § 267, til samfunnsstraff i 357 – trehundreogfemtisju – timer, subsidiært fengsel i 1 – ett – år og med gjennomføringstid på 1 – ett – år. Ved eventuell soning av

den subsidiære fengselsstraff kommer 3 – tre – dager til fradrag for utholdt varetekt.”

- (4) Påtalemyndigheten har anket dommen for så vidt gjelder A og B. Anken gjelder straffutmålingen, og det er gjort gjeldende at begge skulle ha vært idømt ubetinget fengselsstraff. D og C har anket over straffutmålingen. De har prinsipalt anført at også de burde ha vært idømt samfunnsstraff.
- (5) *Mitt syn på saken:*
- (6) De fire domfelte gjennomførte torsdag 8. februar 2007 ca. kl 22.30 et ran av en kiosk i X. Utbyttet av ranet var om lag 37 000 kroner i kontanter, samt tobakksvarer og kontantkort til en verdi av om lag 4 900 kroner.
- (7) Jeg finner det hensiktsmessig først å gi en nærmere redegjørelse for det faktiske hendelsesforløp: Noen uker før ranet flyttet D inn hos C. Begge var tilnærmet uten midler, og C skyldte husleie. De drøftet derfor hvorledes de kunne skaffe penger. D foreslo at de skulle rane ----kiosken på Y i X hvor han tidligere hadde arbeidet, men de vurderte også alternative steder og fremgangsmåter. Tanken om å skaffe penger ved ran av ----kiosken utviklet seg over tid, og fikk først et fastere preg nærmere ransdagen. Lagmannsretten beskriver det videre hendelsesforløp slik:

”C kjente tiltalte B noe fra tidligere, og D ble etter hvert også kjent med B. Noen dager før ransdagen ble B spurt av de to andre om han ville være med ”å ta” ----kiosken. Han stilte seg først avvisende til dette, men endret syn enten ransdagen eller kort tid før dette.

A og B var bekjente og hadde gått i samme klasse på ungdomsskolen. Ransdagen 08.02.2007 var tiltalte A sammen med B ...På et tidspunkt utpå ettermiddagen eller tidlig kveld kom C og D kjørende i førstnevntes bil til stedet hvor de to andre oppholdt seg. Det ble til at de alle fire satte seg i bilen og kjørte til Z, hvor de først handlet øl. A møtte D for første gangen i bilen, men kjente litt til C fra før.

I løpet av bilturen hørte A for første gang om ranet, og sa seg interessert i å være med. Det ble bestemt underveis at man ville utstyre seg med et luftpistol-våpen, et såkalt softgun. ...A tilbød seg å prøve, og det endte med at man kjørte til en bekjent av A og fikk overlevert et softgun-våpen med magasin fylt av gummikuler.

Deretter kjørte de fire hjem til C i nærheten av Y sentrum, og ble sittende der og drikke øl ut over kvelden.

Kort før kl. 22.30 dro de fire tiltalte i Cs bil til Y sentrum. I løpet av ca. 4 minutter, fra ca. kl. 22.33 til ca. kl. 22.37, gjennomførte A, B og D det ran av ----kiosken som er omhandlet i tiltalen, mens C satt igjen i bilen og holdt vakt.

----kiosken ... er en integrert del av ----senteret på Y, med lokaler like innenfor senterets hovedinngang. Da de tre tiltalte kom seg inn i kiosken var det like etter stengetid, og den deltidsansatte E...(f. 1988) var i ferd med å gjøre opp kassen. Ved en tilfeldighet var også Es... mor, F..., til stede. Da E ...hørte lyder, gikk hun for å se hva som sto på. Mot E ... kom da den første av de maskerte ranerne, A, og rettet pistolen mot hodet hennes, mens han kommanderte henne inn på et bakrom. Det ble i denne forbindelse uttalt slikt som ”give me the money” og/eller ”don’t look”. På bakrommet ble den ansatte tatt kraftig i armen og beordret til å gå ned på kne og holde seg rolig. På bakrommet ble A oppmerksom på F ..., som satt der på en stol. Han viftet da med pistolen mot henne. E ... ble deretter beordret tilbake i butikklokalet med nøkkel til safen. I mellomtiden holdt

A kontroll over den ansattes mor på bakrommet ved hjelp av pistolen. På et tidspunkt tok han også et hardt grep i hennes nakke/skulder. ...

Mens A holdt kontroll på den ansatte/hennes mor på bakrommet, lastet D og B penger og de varer som er nevnt i tiltalen opp i medbragte sekker. Pengene lå på det tidspunkt de ble borttatt utenfor selve safen i påvente av ferdigstilling av dagsoppgjøret. ...

....

De fire tiltalte kjørte fra stedet og hjem til C, hvor utbyttet ble delt tilnærmet likelig den påfølgende dag. Bortsett fra en del kontaktkort og tobakksvare, er ransutbyttet ikke kommet til rette.”

- (8) Alle fire deltok ved gjennomføringen av ranet, men C var ikke inne i kiosken. I samsvar med lagrettens svar, har lagmannsretten lagt til grunn for straffutmålingen at ranet for A og Bs del er et simpelt ran, men nærmer seg grensen for grovt ran.
- (9) A og B ble i lagmannsretten dømt til samfunnsstraff, og jeg behandler derfor først om det i en sak som denne, er grunnlag for å benytte samfunnsstraff.
- (10) Høyesterett har i flere avgjørelser angitt som det klare utgangspunkt at det skal reageres med ubetinget fengsel av lengre varighet ved grove ran, se senest Rt. 2007 side 1746 avsnitt 9 med videre henvisninger. I avsnittet er det med henvisning til Rt. 2005 side 573, uttalt at hensynet til allmennprevensjonen tilsier at det reageres med ubetinget fengsel av lengre varighet ved ran av kiosker, bensinstasjoner og forretninger – også når ranet ikke er å anse som grovt.
- (11) I avsnitt 11 til 13 i dommen fra 2007 redegjør førstvoterende for lovgivers uttalte ønske i nyere lovforarbeider om mer omfattende bruk av samfunnsstraff som alternativ reaksjon, særlig overfor unge lovbrytere. Men, som hun peker på, drøfter lovgiver ikke i disse forarbeidene hvordan avveiningen mellom allmennpreventive hensyn og bruk av samfunnsstraff skal falle ut i en sak av den type vi her står overfor, avsnitt 13. Hennes konklusjon er at hun til tross for ønsket om økt bruk av samfunnsstraff ”ikke [kan] se at det er holdepunkter for ikke å opprettholde kravet om at det ved grovt butikkran må helt spesielle forhold til for at det skal være aktuelt å idømme samfunnsstraff”, avsnitt 14. Jeg er enig i at utgangspunktet for straffutmålingen i et tilfelle som det foreliggende, må være en lengre fengselsstraff, og at det bare er aktuelt å benytte samfunnsstraff når ”helt spesielle forhold” taler for det.
- (12) To av gjerningsmennene var på handlingstidspunktet under 18 år. Det følger av FN's barnekonvensjon artikkel 37 bokstav b, at partene blant annet skal sikre at fengsling av et barn bare skal benyttes som en siste utvei og for et kortest mulig tidsrom. Bestemmelsen gjelder som norsk rett med forrang, jf. menneskerettsloven §§ 2 og 3. Barnekonvensjonens prinsipp har kommet til uttrykk i straffeloven av 2005 § 33, hvorefter ubetinget fengselsstraff bare skal idømmes den som var under 18 år på gjerningstidspunktet ”når det er særlig påkrevd”. Straffeloven av 2005 er ennå ikke trådt i kraft, men barnekonvensjonen gjelder som nevnt som norsk rett. Jeg kan imidlertid ikke se at det av denne konvensjonsforpliktelsen følger noe annet enn at gjerningsmannens alder på handlingstidspunktet er et vesentlig hensyn ved valg av reaksjon, men at andre tungtveiende hensyn likevel kan gjøre det nødvendig å anvende ubetinget fengsel.

- (13) Lagmannsretten idømte under atskillig tvil A og B samfunnsstraff. For As vedkommende la retten vekt på hans alder på gjerningstidspunktet – 17 år og 5 måneder – og at han tidligere er straffet. Det ble også vektlagt at en slik reaksjonsform ville gi ham ”anledning til å holde fast ved sin jobb og vise at ransdeltakelsen var en engangsforeteelse innen det kriminelle feltet”. Videre ble hans tilståelse gitt ”en viss men begrenset uttelling”, og det ble pekt på at han har gitt uttrykk for anger og medfølelse med de fornærmede. Som argumenter mot samfunnsstraff viste retten til at A var den som anskaffet våpenet ”og ganske særlig at han benyttet dette mot begge de fornærmede på en for dem svært skremmende måte”.
- (14) Slik jeg ser det, taler As alder på gjerningstidspunktet –17 år og 5 måneder – for at samfunnsstraff kan være aktuell reaksjonsform. Den omstendighet at det nå er gått 2 år og 4 måneder siden ranet ble begått, noe som er lang tid i et ungt menneskes liv, taler for det samme. Forsvareren har videre vist til at A siden januar 2007 har deltatt i et samarbeidsprosjekt mellom politiet og barnevernet i Z i forhold til barn og ungdom, særlig innvandrerungdom. Hovedmålet med prosjektet er generelt å hindre kriminalitet, med særlig vekt på å forhindre ny kriminalitet. Deltakelsen i prosjektet er opplyst å ha vært positiv for A. Han har ikke senere vært involvert i straffbare forhold. Som lagmannsretten peker på er han i fast arbeid og han har nå en samboer.
- (15) Jeg kan likevel ikke se at disse forholdene sammen med de øvrige formildende omstendigheter som lagmannsretten viste til, utgjør slike helt spesielle forhold at utgangspunktet om en ubetinget fengselsstraff kan fravikes. A kom sent inn i planleggingen av ranet, men valgte å delta. Det var han som fremskaffet våpenet, og benyttet dette inne i kiosken på en måte som de fornærmede oppfattet som skremmende. Selv om det er sterke argumenter som taler for å idømme A samfunnsstraff, har disse samlet sett, også sett hen til hans alder på handlingstiden, etter mitt syn ikke slik kvalifisert tyngde at det er grunn for å fravike utgangspunktet for straffutmålingen for ran av kiosk. – Jeg kommer tilbake til straffutmålingen for A.
- (16) B ble også idømt samfunnsstraff. Han var på gjerningstidspunktet 18 år og 9 måneder, slik at aldersargumentet ikke står like sterkt for ham. Lagmannsretten har vektlagt at han ”til en viss grad synes å ha forstått alvoret av egne handlinger og vist noe innsikt i konsekvensene for de fornærmede”. Retten har videre gitt ”en viss men begrenset uttelling for tilståelsen i prosessøkonomisk forstand”. Avgjørende for lagmannsretten var at B ”synes å være en person med brukbare utsikter til å holde seg unna videre kriminell virksomhet, og at ubetinget fengsel nå lett kan forverre denne prognose betraktelig”. Forsvareren har vist til at også B har deltatt i samarbeidsprosjektet mellom politiet og barnevernet i Z, og at han har hatt en positiv utvikling som blant annet har gitt seg utslag i mindre fravær på skolen og bedret skoleinnsats.
- (17) Slik jeg ser det, er det samlet sett heller ikke for B tale om slike helt spesielle forhold at det er aktuelt å fravike utgangspunktet om ubetinget fengselsstraff. Jeg minner om det jeg tidligere har sagt om Bs rolle under forberedelsen og gjennomføringen av ranet. – Jeg kommer tilbake til straffutmålingen for B.
- (18) C og D har som nevnt begge anket over straffutmålingen. De har prinsipielt anført at også de bør idømmes samfunnsstraff. Argumentene for samfunnsstraff er svakere for begge disse enn de var for A og B, og det er derfor heller ikke en aktuell reaksjonsform for

disse. Dette gjelder også når man tar hensyn til at D på gjerningstidspunktet var 17 år og 6 måneder.

- (19) Jeg går over til å se på lengden av de fengselsstraffene som må utmåles. Lagmannsretten fastsatte straffen for C og D til fengsel i 1 år og 6 måneder og gjorde 6 måneder betinget.
- (20) Ranet ble begått av de fire domfelte i fellesskap. C var 19 år og 5 måneder på gjerningstidspunktet, D var 17 år og 6 måneder, B var 18 år og 9 måneder og A 17 år og 5 måneder. De var såldes på ranstidspunktet alle under 20 år. De har hatt ulike roller under planleggingen og gjennomføringen av ranet. C og D var initiativtakere og pådrivere, mens B og A valgte å bli med.
- (21) Det har nå gått lang tid siden handlingstidspunktet – om lag 2 år og 4 måneder – uten at det kan bebreides de domfelte. Hensett til dette og til deres alder på gjerningstidspunktet, er jeg kommet til at fengselsstraffen passende kan settes til 1 år og 3 måneder for alle fire.
- (22) Tingretten, og lagmannsretten for så vidt gjelder C og D, gjorde seks måneder av straffen betinget. Etter mitt syn er det for så vidt gjelder lengden av den betingete delen av straffen, grunn til å skille mellom de som ble funnet skyldig i simpelt ran og de to andre, slik at 9 måneder av straffen gjøres betinget for A og B.
- (23) C har anført at lagmannsretten ikke i tilstrekkelig grad kan ses å ha vektlagt hans tilståelse i straffutmålingen, jf. straffeloven § 59 annet ledd. Jeg er enig i at tilståelsen må tillegges atskillig vekt. Men, som lagmannsretten peker på, er det andre omstendigheter som trekker i motsatt retning. Han ble kort tid etter ranet straffedømt for forhold begått før ranet, og har også senere begått straffbare forhold som er rettskraftig avgjort ved Gulating lagmannsretts dom 21. januar 2009. Hensett til hans rolle som hovedmann og initiativtaker er jeg derfor samlet sett blitt stående ved at en betinget del av straffen på seks måneder, bør opprettholdes. Det er i skranken opplyst at han tilkommer et varetektsfradrag på 5 dager, og ikke 3 dager som angitt av lagmannsretten.
- (24) D ble 7. november 2007 dømt til samfunnsstraff for overtredelse av straffeloven § 127 første ledd første straffalternativ. Den straffbare handlingen ble begått mindre enn én måned etter ranet. Det virker imidlertid ikke som om straffen har hatt ønsket virkning. Han er nå tiltalt for to grove ran, begått i 2007, hvorav han har tilstått det ene. Også for hans del bør imidlertid seks måneder av fengselsstraffen gjøres betinget.
- (25) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres følgende endringer:

- 1. For D, domsslutningen punkt 1, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.
- 2. For A, domsslutningen punkt 2, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder. Fullbyrdelsen av 9 – ni – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.

3. For C, domsslutningen punkt 3, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år. Utholdt varetekt kommer til fradrag med 5 – fem – dager.
 4. For B, domsslutningen punkt 4, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder. Fullbyrdelsen av 9 – ni – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.
- (26) Dommer **Endresen**: For de to hovedmennene i ransopplegget, C og D, som begge ble dømt for grovt ran, er jeg kommet til samme resultat som førstvoterende og viser til den begrunnelse hun har gitt. For D taler hans alder med styrke for at det burde vært reagert med samfunnsstraff, men for ham fremstår det ikke som om saken har virket som en nødvendig vekker. Han ble kort tid etter ranet tatt for ytterligere straffbare forhold, og har gjennomført idømt samfunnsstraff. Han er nå tiltalt for to nye ran, hvorav han har tilstått det ene, og kan ikke sies å ha en ordnet tilværelse. Saken vedrørende de nye ranshandlinger ble utsatt da han ikke møtte til hovedforhandlingen, og forsvareren har ikke lyktes å komme i direkte kontakt med ham i anledning sakens behandling for Høyesterett.
- (27) For A og B er jeg kommet til samme resultat som i lagmannsrettens enstemmige dom.
- (28) A, som er tidligere ustraffet, var på gjerningstidspunktet 17 år og 5 måneder. Som førstvoterende har pekt på, følger det da av FNs barnekonvensjon artikkel 37 bokstav b, jf. artikkel 1, at ubetinget fengsel bare som siste utvei skal benyttes. Prinsippet er kommet til uttrykk i straffeloven av 20. mai 2005 § 33:
- ”Den som var under 18 år på handlingstidspunktet, kan bare idømmes ubetinget fengselsstraff når det er særlig påkrevd.”**
- (29) Bestemmelsen er et uttrykk for lovgivers syn i dag, og bør derfor ha betydning for rettspraksis også før loven trer i kraft. I departementets merknader til bestemmelsen i Ot.prp. nr. 90 (2003–2004) side 435 heter det blant annet:
- ”Om vilkåret er oppfylt, må vurderes i forhold til lovbruddets art og forholdene ellers. Der andre reaksjonsformer er tilstrekkelige og hensiktsmessige må disse foretrekkes. Som hovedregel bør andre reaksjoner være prøvd overfor lovbryteren før ubetinget fengselsstraff idømmes. Men unntaksvis kan slik straff idømmes førstegangsforbrytere. Forutsetningen er at det gjelder en alvorlig straffbar handling.”**
- (30) At det er en alvorlig straffbar handling, som i den aktuelle saken, er altså nødvendig, men ikke i seg selv tilstrekkelig til å begrunne ubetinget fengselsstraff i disse tilfellene.
- (31) Det er gått to år og fire måneder siden den straffbare handling fant sted, og ikke minst i forhold til unge lovbytere må det få betydning. Jeg legger likevel ikke så mye vekt på tidsforløpet i seg selv, som på hvordan A i denne tiden har forholdt seg til ranet, og i det hele hvordan han ved hjelp av familie og støtteapparat har klart å etablere en ordnet tilværelse.

- (32) Lagmannsretten fremhever at A er den av de tiltalte

”som i størst grad på en troverdig måte har gitt uttrykk for anger og medfølelse med de som ble direkte rammet.”

- (33) I Z kommune ble det i samarbeid mellom barnevernstjenesten og politiet i 2006 opprettet et prosjekt som primært var rettet mot eldre innvandrerungdom. Hovedmålet med prosjektet var generelt å hindre kriminalitet, men med særlig vekt på å hindre ny kriminalitet. I en rapport fra barnevernstjenesten om As deltakelse i prosjektet, heter det:

”Prosjektleder kom i kontakt med A i januar –07 i forbindelse med en trafikkforseelse. Da A ble pågrepet i forbindelse med et ran samme måned, tok familien selv umiddelbart kontakt. Det har vært hyppig kontakt med familien fra denne tid og fram til august –08. Kontakten har bestått i 13 hjemmebesøk, i noen av disse har representant fra forebyggende avsnitt hos politiet deltatt. Det har også vært rundt 20 telefonsamtaler med hjemmet. Supplerende til prosjektleders deltakelse har en student i praksis i prosjektet hatt mye kontakt med familien. Dette innebærer ukentlig kontakt med familien over en lengre periode, samt kontakt ut over dette ved at gutten selv eller mor tok kontakt.”

- (34) og

”A og mor fulgte opp avtaler, og gav beskjed dersom de ikke kunne delta. A viste raskt at han tok avstand fra det negative nettverket sitt, og opprettet nye positive kontakter. Mor tilbakemeldte etter hvert at hun så en positiv endring rundt gutten. Prosjektet har hatt en konstruktiv dialog med gutten, og både han og mor tar veiledning.”

- (35) A har ikke vært involvert i noe straffbart forhold i den tid som har gått siden ranet. Han har ordnede boforhold, har hatt fulltidsjobb siden sommeren 2008 og han har inngått et parforhold.

- (36) Det følger klart av Høyesteretts avgjørelse i Rt. 2007 side 1746 at det må helt spesielle forhold til for at det skal være rom for samfunnstjeneste ved grovt butikkran, og jeg kan ikke se at det kan ha vesentlig betydning i denne relasjon om ranet akkurat faller under grensen for å kunne bedømmes som grovt. Jeg kan likevel ikke se at avgjørelsen kan anføres mot å benytte samfunnsstraff i denne saken. I avgjørelsen fra 2007 var domfelte 20 år på gjerningstidspunktet, og førstvoterende fremhever i sitt votum at:

”selv om domfelte kan være inne i en positiv utvikling, er hans livssituasjon nå ikke vesentlig annerledes enn på ranstidspunktet. Jeg nevner at samboerforholdet ikke hindret ranet, at hans nåværende arbeidsforhold har vart i mindre enn tre uker, og at han forut for dette har hatt vekslende tilknytning til arbeidslivet.”

- (37) Det er heller ikke opplysninger om aktiv deltakelse i rehabiliteringsprosjekt i regi av det offentlige, slik som forholdet er i vår sak.

- (38) Det sterkt klanderverdige ved As deltakelse i ranet, og hans opptreden under dette, bør da ikke være til hinder for bruk av samfunnsstraff.

- (39) Som nevnt innledningsvis er jeg også for Bs vedkommende kommet til at det vil være riktig å anvende samfunnsstraff. B var på gjerningstidspunktet 18 år og 9 måneder. Han var kort tid før ranet ilagt en bot på 4 000 kroner, men var for øvrig ustraffet. Han ble involvert i ranet kort tid før gjennomføring, og det må legges til grunn at han ikke deltok i planleggingen av dette.

- (40) Det vesentligste er imidlertid også for B hans deltakelse i rehabiliterisingsprosjektet, og hans endrede livsførsel. Det er ikke opplysninger om nye straffbare forhold. Rapporten fra barnevernstjenesten er langt på vei sammenfallende med det som er gjengitt for As vedkommende. Det fremgår at han i betydelig grad har endret holdninger, og at han har tatt praktiske konsekvenser av dette. Etter tidligere å ha droppet ut av skolen, er han nå elev ved videregående skole i Z, og det fremgår av positive rapporter fra skolen at han viser fremgang i skolearbeidet.
- (41) Det at B på gjerningstidspunktet var noe eldre enn A, bør da ikke være til hinder for bruk av samfunnsstraff.
- (42) Dommer **Tjomsland:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende, dommer Bruzelius.
- (43) Dommer **Flock:** Likeså.
- (44) Justitiarius **Schei:** Likeså.

(45) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres følgende endringer:

1. For D, domsslutningen punkt 1, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.
2. For A, domsslutningen punkt 2, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder. Fullbyrdelsen av 9 – ni – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.
3. For C, domsslutningen punkt 3, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder. Fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år. Utholdt varetekt kommer til fradrag med 5 – fem – dager.
4. For B, domsslutningen punkt 4, settes straffen til fengsel i 1 – ett – år og 3 – tre – måneder. Fullbyrdelsen av 9 – ni – måneder av straffen utsettes i medhold av straffeloven §§ 52–54 med en prøvetid på 2 – to – år.

Riktig utskrift bekreftes: